

Utlåtande Rotel V (Dnr KS 2020/896)

En omläggning av cykelstråket på Götgatan mellan Högbergsgatan och Sankt Paulsgatan

Motion av Peter Wallmark (SD)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

Peter Wallmark (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen beskrivs trafiksituationen på en sträcka av Götgatan, mellan Högbergsgatan och Sankt Paulsgatan, skyltad som gågata men som även är ett utpekat cykel-pendlingstråk där det under sommarhalvåret är flera caféer och restauranger som har uteservering på trottoarerna. Detta leder sammantaget till trängsel och risk för olyckor i gaturummet, då de gående tvingas att dela utrymme med cyklisterna och vice versa. Motionären föreslår att cykeltrafiken leds bort från Götgatan på den aktuella sträckan för att göra trafiken säkrare. Därmed skulle även vissa fördelar kunna uppnås för cyklisterna och eventuellt möjliggöra ökade upplåtelseintäkter för staden från tillgängliggjord gatuyta.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige ger trafiknämnden i uppdrag att dels utreda förutsättningarna för hur cyklisterna kan ledas bort från Götgatan mellan Högbergsgatan och Sankt Paulsgatan, dels se över möjligheten för näringsidkare längs aktuell sträckning av Götgatan att efter en omläggning av cykeltrafiken få hyra en större del gatumark sommartid än vad som nu är möjligt.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden, Södermalms stadsdelsnämnd och Cykelfrämjandet. Cykelfrämjandet har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret konstaterar att trängsel och svårigheter finns gällande framkomlighet och samspel på Götgatsbacken. Kontoret lyfter fram att trafiknämnden har i uppdrag att utreda förslag på permanent alternativ sträckning av cykelstråket förbi Götgatsbacken.

Trafiknämnden lyfter fram att sträckan har ett smalt gaturum på grund av den historiska stadsmiljön, samtidigt som sträckan både är ett av stadens mest använda cykelstråk och en livlig gågata. Trafiknämnden har gett trafikkontoret i uppdrag att utreda förslag på permanent alternativ sträckning av cykelstråket förbi Götgatsbacken.

Södermalms stadsdelsnämnd ser positivt på att trafikkontoret kan förtydliga det parallella cykelstråket, för att minska konflikter mellan cyklister, gående och näringsidkare på sträckan. Nämnden ser också positivt på att möjliggöra större ytor för näringsidkare, förutsatt att framkomlighet och säkerhet för trafikanter kan säkerställas.

Mina synpunkter

Under åren 2019 – 2022 ska trafiknämnden investera 1 miljard kronor i förbättrad cykelinfrastruktur. Många åtgärder har redan genomförts och fler kommer att genomföras över hela Stockholm. Cyklingen ökar över tid och med denna positiva utveckling krävs bättre och tydligare cykelinfrastruktur.

Götgatsbacken är sedan flera år uppmärksammas som en plats där det uppkommer trängsel och svårigheter med framkomlighet och samspel mellan olika slag av trafikanter. Götgatsbacken har dock alla förutsättningar att vara en attraktiv och levande gågata, men dagens situation med delad yta skapar irritation och otrygghet för både gående och cyklister. Det viktiga och starkt trafikerade cykelpendlingsstråket bryts idag upp och ger låg framkomlighet och svag prioritet. Konsekvensen är att två prioriterade trafikslag missgynnas och att platsen inte uppnår sin potential. Situationen påverkas av de fordonshinder som staden och Polismyndigheten har bedömt som nödvändiga och placerats ut under sommaren 2021. Trafikkontoret har meddelat att de tillsammans med polis och räddningstjänsten avser att se över en bättre permanent lösning för platsen.

Trafiknämnden har den 26 augusti 2021 beslutat om ett inriktningsbeslut för att med mindre åtgärder åstadkomma ett bättre alternativt cykelpendlingsstråk på sträckan Högbergsgatan-Repslagargatan-St Paulsgatan. Sedan tidigare har åtgärder vidtagits för att få fler cyklister att välja detta stråk. Detta är välkommet men inte på längre sikt tillräckligt.

Jag vill se ett större långsiktigt helhetsgrepp med alternativa förslag för att åstadkomma ett genomgående och attraktivt pendlingsstråk för cykel och samtidigt stärka Götgatsbacken som gågata och vistelsemiljö. Det finns troligen en viss potential för utökad upplåtelse av gatuytor som skulle kunna frigöras vid en omläggning av cykeltrafiken.

Trafiknämnden har även beslutat om att ge trafikkontoret i uppdrag att ta ett större långsiktigt helhetsgrepp kring frågan och återkomma till trafiknämnden med alternativa förslag på åtgärder. Ett tänkbart alternativ är att vid No Arksgränden leda cykeltrafiken på ramp till Repslagargatan. Det skulle innebära att den idag besvärliga trafiksituationen vid Högbergsgatan förbättrades och att gatan i så fall kunde återgå till dubbelriktad motorfordonstrafik. Även tidigare budgetuppdrag ska redovisas. Även konsekvenserna för övrig trafik och olika funktioner ska utredas och redovisas.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 24 november 2021

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Daniel Helldén

Hans Altsjö

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen tillstyrker motionen
2. Därutöver vill vi anförda följande:

Götgatan mellan Högbergsgatan och Hornsgatan präglas av butiker, caféer och restauranger. De två senare har sommartid uteserveringar som tar en stor del, i vissa fall hela trottoaren, i anspråk. Det är trevligt och ger gaturummet hög trivsel. Tyvärr blir det också mindre plats till gående och cyklister. Trängseln ger upphov till farliga situationer som i värsta fall slutar med en olycka. Det skulle därför vara av vikt om cyklisterna skulle kunna ledas bort från den här sträckningen av Götgatan.

Repslagargatan som löper parallellt med Götgatan mellan Högbergsgatan och Sankt Paulsgatan skulle kunna vara ett lämpligt alternativ. På så sätt skulle gaturummet på Götgatan mellan dessa gator inte bara göra det säkrare för gångtrafikanter utan också tillföra en bättre, säkrare och snabbare väg för cyklisterna samt tillföra mer gaturum till affärer, caféer och restauranger sommartid vilket även ger staden ökade intäkter. Ett införande av cykelförbud på Götgatan mellan Högbergsgatan och Sankt Paulsgatan skulle lösa nuvarande problem till en ringa kostnad.

Remissammanställning

Ärendet

I en motion av Peter Wallmark (SD) beskrivs trafiksituationen på en sträcka av Götgatan, mellan Högbergsgatan och Sankt Paulsgatan, skyltad som gånggata men som även är ett utpekat cykelpendlingstråk där det under sommar-halvåret är flera caféer och restauranger som har uteservering på trottoarerna. Detta leder sammantaget till trängsel och risk för olyckor i gaturummet, då de gående tvingas att dela utrymme med cyklisterna och vice versa. Motionären föreslår att cykeltrafiken leds bort från Götgatan på den aktuella sträckan för att göra trafiken säkrare. Därmed skulle även vissa fördelar kunna uppnås för cyklisterna och eventuellt möjliggöra ökade upplåtelseintäkter för staden från tillgängliggjord gatuyta.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige ger trafiknämnden i uppdrag att dels utreda förutsättningarna för hur cyklisterna kan ledas bort från Götgatan mellan Högbergsgatan och Sankt Paulsgatan, dels se över möjligheten för näringsidkare längs aktuell sträckning av Götgatan att efter en omläggning av cykeltrafiken få hyra en större del gatumark sommartid än vad som nu är möjligt.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden, Södermalms stadsdelsnämnd och Cykelfrämjandet. Cykelfrämjandet har inte inkommit med remissvar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 juni 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Det framgår av kommunfullmäktiges *Budget 2021* att trafiknämnden ska ge hög prioritet för ökad säkerhet för oskyddade trafikanter, i synnerhet vid skolor, förskolor och olycksdrabbade gång- och cykelstråk. I de stadsmiljöer som trafiknämnden ansvarar för ska nämnden genomföra åtgärder som skapar trygghet, social inkludering och allmän säkerhet. Nämnden ska arbeta utifrån ett jämställdhetsperspektiv och särskilt beakta behov hos barn och äldre samt inkludera medborgardialoger i sitt arbete, särskilt när det gäller att utveckla offentliga platser där många vistas.

Stadsledningskontoret har inget att invända mot den beskrivning av aktuell sträcka på Götgatan som framgår av motionen. Sträckan, som benämns Götgatsbacken, är sedan flera år uppmärksammas som en plats där det uppkommer trängsel och svårigheter med framkomlighet och samspel mellan olika slag av trafikanter. Kontoret kan konstatera att trafiknämnden i kommunfullmäktiges *Budget 2017* fick i uppdrag att genomföra en utredning om förslag på permanent alternativ sträckning av cykelstråket förbi Götgatsbacken. Utredningen pågår och stadsledningskontoret erfar att planen kan bli klar under 2021.

Trafiknämnden har berört den aktuella sträckan i en översyn av *Cykelplan 2012* (antagen av kommunfullmäktige den 18 februari 2013) som nämnden beslutade att remittera den 22 april 2021. En revidering av vissa pendlings- och huvudcykelstråk föreslås. En sådan sträcka är Götgatan mellan Noe Arks gränd och Sankt Paulsgatan, som är ett utpekade primärt stråk och en strategiskt viktig koppling, men vars exakta dragning föreslås bli preliminär. Det framgår att en utredning pågår av möjliga lösningar för cykeltrafiken längs sträckan.

Stadsledningskontoret anser att det är troligt att det finns en viss potential för ökad upplåtelse av gatuytor som skulle kunna frigöras vid en omläggning av cykeltrafiken, men i begränsad omfattning. Dels pågår en utredning vars resultat ännu inte färdigställts, dels finns fortsatt behov av gatuytan för andra ordinarie ändamål, såsom leveranstrafik och utryckningsfordon med mera.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion om omläggning av cykelstråket på Götgatan mellan Högbergsgatan och Sankt Paulsgatan av Peter Wallmark (SD) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 maj 2021 följande.

1. Trafiknämnden godkänner och överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 maj 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Mellan Hornsgatan och Noe Arksgränden vid Medborgarplatsen löper Götgatan genom en historisk stadsmiljö där gaturummet bitvis är smalt. Samtidigt som det är ett av stadens mest använda cykelstråk är det också en livlig gågata där det finns ett stort antal butiker, restauranger och caféer. Stadslivet och pulsen är intensiv och flera närbe-

lägna tunnelbaneuppgångar leder till att många människor rör sig längs gatan. Tidvis kan det stora antalet människor som rör sig längs gatan resultera i att fotgängare och cyklister upplever otrygghet och osäkerhet, framför allt om hur de olika trafikslagen ska samspela på sträckan. Under eftermiddagar är trafiksituationen som mest intensiv då många cyklister rör sig söderut samtidigt som ett stort antal fotgängare använder sträckan.

Sedan 2013 har det varit möjligt att cykla i båda riktningarna på Repslagargatan, men trots det har endast en liten andel av cyklister valt att cykla den vägen. Under 2017 genomfördes därför ett antal enklare åtgärder för att förtydliga det parallella stråket via Sankt Paulsgatan, Repslagargatan och Högbergsgatan. Syftet med åtgärderna var att erbjuda cyklister kortare restid och minska irritation och otrivsel bland både cyklister och gående på Götgatan. Mätningar av cykeltrafiken efter åtgärderna visar att andelen cyklister som färdas söderut och väljer att svänga in på Sankt Paulsgatan ökat från 3 % till 22 %.

Trafiknämnden har gett trafikkontoret i uppdrag att genomföra en utredning om förslag på permanent alternativ sträckning av cykelstråket förbi Götgatsbacken. Utredning pågår och planen är att redovisa uppdraget för trafiknämnden under året.

Kontoret och polisen hanterar kontinuerligt förfrågningar från näringsidkare om upplåtelser och varje förfrågan bedöms utifrån gatans förutsättningar att inrymma den. Om ytterligare åtgärder genomförs för att underlätta cykling via Repslagargatan kommer det att vägas in i framtida beslut om upplåtelser.

Potentialen att frigöra yta på gågatudelen genom att leda cykeltrafik via Repslagargatan bedöms dock vara begränsad även om en del cyklister skulle välja en annan väg förbi den aktuella delen av Götgatan. Kontoret bedömer att många cyklister även i fortsättningen kommer att välja att cykla via Götgatans gågatudel. Det kan dels handla om cyklister som har gågatan som start- eller målpunkt och dels om de som prioriterar att cykla den kortaste vägen. En del av dem upplever och värderar också samma kvalitéer i gågatan som fotgängarna gör i form av folkliv, puls och levande fasader.

Utöver cykeltrafiken behöver det begränsade gaturummet alltså kunna tillgodose övriga behov och anspråk som finns, bl.a.

- det stora antalet fotgängare
- leveranstrafik
- utryckningstrafik
- allmän motorfordonstrafik via Hökens gata och Svartensgatan
- trygghetsskapande åtgärder i form av fordonshinder
- drift

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 maj 2021 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Christina Wallmark (SD), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 april 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen har stämt av motionens förslag med trafikkontoret som informerar att det under 2017 genomfördes ett antal enklare åtgärder för att förtydliga det parallella cykelstråket via Sankt Paulsgatan, Repslagargatan och Högbergsgatan. Vidare gavs trafiknämnden i budget 2017 uppdraget att genomföra en utredning om förslag på permanent alternativ sträckning av cykelstråket förbi Götgatsbacken. Utredning pågår och trafikkontoret kommer att redovisa uppdraget för trafiknämnden.

Förvaltningen ser positivt på att trafikkontoret utreder möjligheten att förtydliga det parallella cykelstråket via Sankt Paulsgatan, Repslagargatan och Högbergsgatan. Insatser som medför att konflikter mellan cyklister, gående och näringsidkare minskar på den aktuella delen av Götgatan är positivt.

Förvaltningen ser vidare positivt på motionens intention att möjliggöra större ytor för näringsidkare, exempelvis uteserveringar. Detta förutsätter dock att framkomlighet och säkerhet för trafikanter längs stråket kan säkerställas.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Peter Wallmark (SD) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anför följande:

Sverigedemokraterna tackar för svaret. Motionen föreslår att ge kontoret i uppdrag att utreda en omledning av cykeltrafiken i syfte att minska trängsel och förebygga trafikolyckor samt att utreda om yta för upplåtelse kan frigöras på så sätt.

Svaret innehåller följande stycke:

”Potentialen att frigöra yta på gågatudelen genom att leda cykeltrafik via Repslagargatan bedöms dock vara begränsad även om en del cyklister skulle välja en annan väg förbi den aktuella delen av Götgatan. Kontoret bedömer att många cyklister även i fortsättningen kommer att välja att cykla via Götgatans gågatudel. Det kan dels handla om cyklister som har gågatan som start- eller målpunkt och dels om de som prioriterar att cykla den kortaste vägen. En del av dem upplever och värderar också samma kvalitéer i gågatan som fotgängarna gör i form av folkliv, puls och levande fasader.”

Om cykeltrafik förbjuds på Götgatan är cykling där inte tillåten och då kan man inte ”välja” att cykla där även om det råkar vara den kortaste vägen. Om man har gågatan som start- eller målpunkt, får man leda sin cykel om det finns ett förbud. Vidare skriver kontoret att ”En del av dem (antagligen åsyftas cyklister), värderar också samma kvalitéer i gågatan som fotgängarna gör i form av folkliv, puls och levande fasader”. Menar kontoret att det innebär att cyklister måste cykla för att uppleva samma saker som fotgängare? Om inte, vad menar kontoret med sin skrivning? Svaret ger sammantaget fler frågor än svar, men vi väljer att tolka det på ett sådant sätt att kontoret anser att motionens förslag är bra, och att målet på sikt är att införa det som motionen anför efter som det är nödvändigt för att komma tillrätta med nuvarande trafiksituation.

För att upprätthålla säkerheten för gångtrafikanter, i synnerhet funktionsnedsatta och då särskilt synskadade, är ett införande av ett cykelförbud nödvändigt eftersom tillstånd har utfärdats om att stänga av trottoarerna på båda sidorna av Götgatsbacken för restaurangverksamhet under sommarhalvåret. Resultatet blir att gångtrafikanterna tvingas ut i den kombinerade cykel- och gångbanan och därmed utsätts för fara.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Christina Wallmark (SD) enligt följande.

1. Att bifalla motionen

Därutöver vill vi anföra följande: Sverigedemokraterna tackar förvaltningen för svaret. Vi är glada över att ni delar vår syn på problematiken och vårt förslag till lösning. Att leda om cykeltrafiken ger fördelar till alla berörda näringsidkarna, gångtrafikanterna, staden och cyklisterna. Näringsidkarna får större försäljningsyta, gångtrafikanterna får en större säkerhet, staden kan öka sina intäkter och cyklisterna kan hålla en högre fart.

I pandemitider är det särskilt viktigt att verksamheter som till följd av denna lider av en pressad ekonomi bereds möjlighet att få en chans till ökade intäkter genom att som exempel ges tillgång till en utökad försäljningsyta i anslutning till sina verksamheter. Cyklarna däremot är mobila, och en annan vägsträckning för dessa är väl motiverat för att undvika olyckor och konflikter.

Det är dock ett problem att en omläggning av trafiken som är så angelägen som denna, ska ta flera år att genomföra.